



በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

የሰ.መ.ቁ.210420
ሕዳር 28 ቀን 2014 ዓ.ም

ዳኞች፡- እትመት አሠፋ

ፀሐይ መንክር

ኑረዲን ከድር

መላኩ ካሣዬ

እስቲበል አንዱዓለም

አመልካች፡- እሸቱ ይመር- አልቀረቡም

ተጠሪ፡- መብራቱ ታደሱ ጠበቃ ልጅአለም ባልቻ ቀረቡ

መዝገቡ ለምርመራ የተቀጠረ ነው። በመሆኑም መርምረን ተከታዩን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች ሐምሌ 02 ቀን 2013 ዓ.ም ጽፈው ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 118021 በመጋቢት 10 ቀን 2013 ዓ.ም አመልካች በጉዳዩ ላይ አስቀድሞ የተሰጠውን ፍርድ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 በመቃወም አቤቱታ ከሚያቀርብ በቀር አዲስ ክስ ማቅረብ አይችልም በማለት የሰጠው ብይን፤ ይህንኑ ብይን በማጽናት የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 270575 በግንቦት 24 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረባቸው ነው።

ጉዳዩ የይዘታ ክርክርን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ፍርድ ቤት ነው። በሥር ፍርድ ቤት በተደረገው ክርክር የአሁን አመልካች ከላሽ፤ የአሁን ተጠሪ ደግሞ ተከላሽ በመሆን ተከራክረዋል። የአሁን አመልካች በሥር ፍርድ ቤት ያቀረቡት ክስ ይዘት በአጭሩ፡- በኮልጌ ቀራንዮ ክፍለ ከተማ ወረዳ 01 ውስጥ የሚገኝ አዋሳኝ በክሱ ላይ የተገለጸውን ይዘታ ከ1986 ዓ.ም ጀምሮ

ያለማቋረጥ ግብር እየከፈሉ የሚጠቀሙበት መሆኑን፤ ሆኖም ተጠሪ ምንም ዓይነት መብት ሳይኖራቸው ከጥር 15 ቀን 2012 ዓ.ም ጀምሮ የያዙባቸው መሆኑን በመግለጽ ይዘታውን ለቀው እንዲያስረክቧቸው ይወሰንላቸው ዘንድ ዳኝነት መጠየቃቸው የሚያሳይ ነው።

የአሁን ተጠሪ በሰጡት መልስ ለክርክሩ ምክንያት የሆነውን ይዘታ አስመልክቶ በፌዴራል በመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 73198 እና በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች በተደረገው ክርክር መነሻነት በተሰጠ ውሳኔ በአፈጻጸም የተረከቡት መሆኑን፤ አመልካች ፍርዱን ከመቃወም በቀር አዲስ ክስ ለማቅረብ የማይችሉ መሆኑን በመግለጽ የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ አቅርበዋል።

ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤትም ተጠሪ ያቀረቡትን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ መሠረት በማድረግ ጉዳዩን መርምሮ ተጠሪ ይዘታውን የተረከቡት በፍርድ ቤት በተሰጠ ውሳኔ መነሻነት በአፈጻጸም ነው፤ አመልካች በፍርዱ መብቱ ተነክቷል የሚሉ ከሆነ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት ፍርዱን ከሚቃወሙ በቀር አዲስ ክስ ማቅረባቸው ሥነ-ሥርዓታዊ አይደለም በማለት የአመልካችን ክስ በብይን ውድቅ አድርጓል። ይህም ብይን በፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በትዕዛዝ ጸንቷል።

የሰበር አቤቱታው የቀረበው ይህን ውሳኔ በመቃወም መሠረታዊ የሕግ ስሕተት ተፈጽሞበታል በሚል ሲሆን ይዘቱም፡- በተጠሪ እና በአቶ ባሕረዲን ሙክታር መካከል በነበረው ክርክር አመልካች ተሳታፊ አልነበርኩም፤ በጉዳዩ ላይ ፍርድ ማረፊያን እና መፈጸሙን ያወኩትም በስር ፍርድ ቤት ላቀረብኩት ክስ ተጠሪ በሰጠው መልስ ነው፤ ስለሆነም የስር ፍርድ ቤቶች በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት ፍርዱን ከመቃወም በቀር አዲስ ክስ ማቅረብ አትችልም በማለት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የአመልካች የሰበር አቤቱታ ተመርምሮ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የአሁን ተጠሪ በፍርድ አረጋግጦ በአፈጻጸም በተረከበው ንብረት ላይ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት መቃወሚያ ከማቅረብ በቀር አዲስ ክስ ማቅረብ አይችልም በማለት የሰጠው ብይን አግባብነት ለማጣራት የሚል ማስቀረቢያ ነጥብ በመያዝ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል። ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎም ግራቀኙ በጽሑፍ እንዲከራከሩ ተደርጓል።

የተጠሪ መልስ ይዘት በአጭሩ፡- አመልካች ፍርድ ባረፈበት ንብረት ላይ ክርክር ሲካሄድ የማያውቅ መሆኑን አሳስረዳም፤ ለክርክሩ ምክንያት በሆነው ንብረት ውሳኔ ያረፈበት እና ውሳኔውም የተፈጸመ በመሆኑ አመልካች አዲስ ክስ ማቅረብ አይችልም፤ ስለሆነም ይህንኑ መሠረት በማድረግ በስር ፍርድ ቤት የተሰጠው ብይን ተገቢ ስለሆነ ሊጸና ይገባል የሚል ነው።

አመልካችም የሰበር አቤቱታቸውን በማጠናከር የመልስ መልስ ሰጥተዋል።

የጉዳዩ አመጣጥ በአጭሩ ከላይ የተገለጸው ነው። ይህ ችሎትም በሰበር አጣሪው ችሎት ሊጣራ ይገባል ተብሎ የተያዘውን ነጥብ ከግራቀኙ ክርክር፤ ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው መርምሮታል።

ከክርክሩ ሒደት መገንዘብ የተቻለው አመልካች ክስ ያቀረቡበት ይዞታ በተጠሪ እና በሌላ ግለሰብ መካከል በተደረገ ክርክር መነሻነት ውሳኔ አርፎበት ተጠሪ በአፈጻጸም የተረከቡት መሆኑን እና ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤትም ይህንኑ መሠረት በማድረግ አመልካች በፍርዱ መብቴ ተነክቷል የሚሉ ከሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት ፍርዱን ከሚቃወሙ በቀር አዲስ ክስ ማቅረብ አይችሉም በማለት የአመልካችን ክስ በብይን ውድቅ ያደረገው መሆኑን ነው። ይህም ይዞታውን በሚመለከት በአሁን ተጠሪ እና በሌላ ግለሰብ መካከል አስቀድሞ የተደረገው ክርክር መነሻነት የተሰጠው ውሳኔ የተፈጸመ መሆኑን የሚያሳይ ነው።

በመሠረቱ የፍትሐብሔር ሥነ ሥርዓት ሕጉ በአንድ ንብረት ላይ መብት አለኝ፤ በክርክሩ ሂደት አልተካተትኩም በሚል ምክንያት መብቴ ተነክቷል የሚል ወገን መብቴን ሊያስከብር የሚችልበትን ሥርአት በየደረጃው ዘርግቷል። ለዚህም ጉዳዩ በክርክር ሒደት ላይ ከሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 41 መሠረት የጣልቃገብነት አቤቱታ በማቅረብ፤ ውሳኔው ከመፈጸሙ በፊት ከሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሰረት የመቃወም አቤቱታ በማቅረብ፤ ውሳኔው በአፈጻጸም ሂደት ላይ ሆኖ ንብረቱ ያለአግባብ ተይዞባል የሚል ወገን ከሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 418 መሰረት መብቴን ማስከበር የሚችልበት አግባብ ተጠቃሽ ናቸው። በዚህ አግባብ መብቴን ማስከበር የማይችል እና በንብረቱ ላይ የተሻለ መብት አለኝ የሚል ተከራካሪ ወገን ደግሞ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 421 ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 455 መሰረት ክስ መሥርቶ መብቴን ማረጋገጥ የሚችል መሆኑን በድንጋጌዎቹ ላይ በግልጽ ተመልክቷል። የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎትም በዚህ ረገድ በሰ.መ.ቁ 50835 እና በሌሎችም መዛግብት በየትኛውም እርከን ላይ የሚገኙ ፍርድ ቤቶችን አስገዳጅ የሆነ የሕግ ትርጉም ሰጥቶአል።

በያዘነው ጉዳይ አመልካች ክስ ያቀረቡበት አከራካሪ የሆነው ይዞታ አመልካች ተከራካሪ ባልሆኑበት መገዘብ ውሳኔ አግኝቶ አፈጻጸሙ ተጠናቅቆ ተጠሪ ይዞታውን በተረከቡበት ሁኔታ አመልካች በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት ፍርዱን ሊቃወሙ የሚችሉበት አግባብም አይኖርም። በመሆኑም ጉዳዩ የቀረበለት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት አመልካች አስቀድሞ የተሰጠው ፍርድ መብታቸውን የሚነካው ከሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 358 መሠረት መቃወሚያ ከሚያቀርቡ በቀር አዲስ ክስ ማቅረብ አይችሉም በማለት የሰጠው ውሳኔ የድንጋጌውን ይዘት እና ዓላማ ያላገናዘበ እና መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት ሆኖ አግኝተነዋል። በዚህም ምክንያት ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 118021 በመጋቢት 10 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ብይን፤ ይህንኑ ብይን በማጽናት የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 270575 ግንቦት 24 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348/1 መሠረት ተሸሯል።

2. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በውሳኔ የዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ አመልካች ያቀረቡትን ክስ እና ተጠሪ በጉዳዩ ላይ የሰጡትን መልስ መሠረት በማድረግ በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕጉ በተቀመጠው የሙግት አመራር መሠረት ክርክሩን መርቶ ተገቢውን እንዲወስን በማለት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 341/1 መሠረት ጉዳዩ ተመልሶለታል።
3. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪ ግራቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ።
 - መዝገቡ ውሳኔ ስላገኘ ተዘግቷል። ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ማ/አ